

I Futurehill bestämmer barnen

»I framtiden vill jag vara sköterska och ta hand om människor och göra dem friska.

I framtiden vill jag bo i Somalia tillsammans med min farmor och mina kusiner.

Då är husen bättre och jag kommer att ha en robot som städar. Huset ska inte vara stort, det är inte bra med för stort.«

BARNEN SOM GÅR i skolan i Emmahuset i Hammarkullen gjorde under en termin en låtsasresa till framtidens Hammarkullen, till Futurehill. Med storyline-metodik som stöd fick de beskriva sin närmiljö, formulera sina känslor om nutid och framtid. De planerade sin egen framtida stadsdel och tog itu med praktiska uppgifter som att bygga modeller av hus. De tog också reda på var allt skräp kommer ifrån och kom med förslag på vad man skulle kunna göra för att lösa sopproblemen.

Med projektet Futurehill uppmuntrades barnen att tänka fritt och fundera över miljö- och resursfrågor. Barnen som är i åldern 6 – 12 år fick göra en tidsresa på låt-

sas 20 år fram i tiden då barnen blivit vuxna. Då, år 2023, visar det sig att det finns stora problem. Sopberget växer och husen håller på att falla samman. Barnens uppgift var att planera hur närmiljön i Hammarkullen skulle kunna utformas om de fick bestämma själva. Framtidens samhället skulle bli så bra som möjligt för människorna – hållbart och miljövänligt.

– Vi ville ge barnen en framtidstro och en tilltro till sin egen förmåga att påverka, berättar Ann Wallsten, fritidspedagog och ansvarig för »arkitektgruppen« i Futurehill.

– För oss var det också viktigt att utgå från barnens relation till sin närmiljö i Hammarkullen. Det är ju här de lever. Med sina olika erfarenheter och kunskaper ville vi få dem att reflektera kring hållbar utveckling och vilka krafter i samhället som påverkar oss och skapar nya konsumtionsmönster.

Futurehillprojektet startade med att två stadsplanerare från framtiden, SP1 och SP2 dök upp på Emmahuset. De kom i en tidsmaskin och hade fått i uppdrag att hämta hjälp från vår tid.

Barnen fick i uppgift att söka planeringsjobb. De fick skriva ansökningshandlingar och komma på anställningsintervjuer. Sen fick de skapa ID-kort med bild, namn och yrke. Därefter var de mogna att träda i funktion och börja agera i sina olika yrkesroller.

Förutsättningarna för uppdragen var tydliga. Det måste till »hållbara« lösningar och förslagen måste utformas så att andra förstår. Genom att de vuxna i skolan ställde utmanande och öppna frågor sattes kreativiteten igång. Barnen uppmanades att drömma, diskutera, planera, konstruera och motivera.

Barnen skissade och byggde en stor modell av området där de bor. I Futurehill blev det fler lekplatser, gymnastiksalor och mer trädgårdar än i dagens Hammarkullen. Det fanns tex särskilda fruktträdgårdar med frukt som alla fick plocka. Barnen ville också ha mer variation på husen – höga, låga, avlånga hus och villor blandat. I

deras framtid behövs inte så många poliser, för det finns kassaskåp med pengar till de fattiga, så de behöver inte stjäla mer.

Stadsplanerarna från framtiden återkom då och då med nya uppgifter. Vid ett tillfälle skickade SP1 och SP2 ett brev om att sopstationerna i det framtida Göteborg hade blivit överfulla. Barnen fick fundera över vad det kunde bero på och i grupper diskutera fram lösningar. Deras teorier och förslag väckte frågor om hur det förhåller sig med sopor, källsortering och kretslopp. För att få hjälp med fakta kom två skolinformatörer från miljöförvaltningen på besök och svarade på frågor och förklarade hur man ska göra och vad som händer med soporna.

Efter tio veckors arbete kring Futurehill fanns det så mycket material att barn och vuxna på Emmahuset kände att de ville visa sina alster för fler. Utställningen blev ganska stor med texter och bilder plus flera modeller som barnen gjort. Det fanns en stor modell över hela Futurehill och en med spårtaxi i luften. Dessutom visade barnen hur de ville ha framtidens skola uppbyggd i Lego. Föräldrar, politiker, tjänstemän och polis bjöds in till utställningen och den blev så lyckat att det blir flera repriser. På både miljöförvaltningen och Hammarkullens Folkets hus kommer att det bli utställning

Till utställningen om Futurehill var även föräldrarna inbjudna.

I framtidens Hammarkullen är husen mindre, och det finns både lägenheter och villor. För att ingen ska behöva stjäla finns ett kassaskåp med pengar åt de fattiga.

Intervju med Ebru 7 år om framtiden.

- *Vad kommer att hända om 20 år. Vad vill du arbeta med i framtiden?*
- Jag kommer att vara 27 år om 20 år. Då vill jag vara sköterska.
- *Vad gör man då?*
- Man tar hand om människor, sjuka människor och göra dem friska
- *Vad tycker du verkar roligt med det jobbet?*
- Att ta hand om människor.
- *Var vill du bo i framtiden?*
- Jag vill bo i Hammarkullen.
- *Hur skulle du vilja bo?*
- I fred. Jag vill vara själv.
- *Bor andra med dig?*
- Ja, mina barn. Det får bli hur många det blir.
- *Kommer det att vara saker som är bättre i framtiden?*
- Att ha mycket pengar, så att man kan köpa en massa mat. Man kan köpa djur också, en kanin kanske. Det räcker pengarna till och kläder, fina kläder.

Intervju med Sagal 10 år om framtiden.

- *Vad ville du bli när vi började med Futurehill?*
- Jag ville bli arkitekt. För jag ville bygga hus och se var alla ska bo.
- *Skulle du vilja bli det i verkligheten?*
- Nej, jag skulle vilja bli läkare.
- *Var bor du i framtiden?*
- Jag kommer att bo i mitt hemland om kriget har slutat. Om inte så kommer jag att bo kvar i Sverige. Kanske i en annan stad, jag vet inte. Jag trivs bra här.
- *Kommer det att finnas något som är bättre i framtiden?*
- Jag tror det kommer att vara mindre krig än nu.
- *Kommer du att ha familj?*
- Ja, inte direkt. Lite efter 30 och så kommer jag att ha ett eller två barn.
- *Vem kommer att sköta sakerna i hemmet?*
- Min man.
- *Allt?*
- Tvätta, diska, bädda sängen ska mannen göra. Jag kan städa.
- *Varför?*
- Jag tycker inte om att diska.
- *Om ni får barn, vem kommer att vara hemma med barnet?*
- Jag, ibland min man.

med barnens skapelser och tankar om Futurehill. Under tiden fortsätter framtidsprojektet med praktiska miljöfrågor. Sopsortering, kompostering, naturlig vattenrening och naturpromenader utefter Lärjeån ger barnen möjlighet att handgripligen sätta sig in i några aktuella kretsloppsfrågor.

Barnen lärde sig mycket under arbetet med Futurehill och fick inte minst reflektera över hur och av vem framtiden formas. De flesta barnen som går på Emmahuset har invandrarbakgrund. Många är flyktingar. Krig och otrygghet är en del av deras och deras föräldrars liv. För de här barnen är de historiska och globala perspektiven naturliga och viktiga.

– Vi vill att de ska få möjlighet att fundera i föränd-

ringsperspektiv och se att saker och ting inte är statiska. Vi uppmanar dem att göra jämförelser mellan olika tider och olika länder och inte minst vill vi ge barnen en konstruktiv framtidstro. Barnen har ofta en ljusare bild av framtiden än vi vuxna och den är viktig att ta vara på, säger Ann Wallsten.

– När vi började planera det här arbetet, hade vi först en diskussion kring vad vi vuxna själva tror om hållbar utveckling. Vilken framtid går mänskligheten till mötes? Det visade sig att vi var tveksamma. Det var lite hemskt. Vad kan vi då förmedla till barnen? Men det visade sig att barnen har en stark framtidstro. Det var nyttigt och viktigt för oss att ta del av den, säger Annika Larsson, lärare och ansvarig för »servicegruppen« i Futurehill. ♠

Rollspel

Rollspelet är en improvisation utifrån en fiktiv situation, där eleverna får inta förutbestämda roller. Under improvisationen får de reflektera över sitt handlande, varför de agerar som de gör och vilka konsekvenserna blir. På samma gång som eleven tränas i att reflektera, skapas också en distans genom att han eller hon intar en roll och agerar i en fiktiv verklighet. När elevernas agerande och reflektioner under rollspelet diskuteras efteråt, blir deras tankar om vad som hände synliggjorda – för dem själva och för andra. Lärarna får information om elevernas/deltagarnas tänkande och att eleverna får verktyg i sitt lärande.

Rollspel kan användas till att träna samarbete, beslut, problem- och konfliktlösning. Ett

rollspel kan ha som mål att ge ny kunskap, befästa och integrera kunskap, omsätta teoretisk kunskap till praktisk. Det kan belysa och bearbeta problem och konflikter samt undersöka lösningsalternativ. I rollspelet kan man träna kommunikation och beslutsfattande, medvetandegöra och förändra åsikter och attityder. Erfarenheter från ett rollspel kan också ge handlingsberedskap inför nya situationer.

Forumspel

Forumspel är en speciell typ av drama eller simulering som startar med att lärarna spelar upp ett scenario för eleverna. Det kan till exempel handla om en konfliktsituation, om ett samhällsproblem eller orättvisor. Eleverna får sedan gå in och påverka scenariot, föreslå olika vägar att förändra skeendet. De

är inte förberedda för vad som sker utan får reagera och agera spontant, i stunden. Temaområden där forumspel kan användas är exempelvis alkohol- och droger, friskvård och kärlek.

Storyline

Ett storyline-tema pågår ofta under 6–8 veckor, och innehåller rollspel som en viktig ingrediens. Även inslag av kortare forumspel kan förekomma i en storyline.

Men storylinepedagogiken innehåller många fler beståndsdelar än rollspel och simulering i en fiktiv värld.

Grundstenen i metoden, som utformades av den skotske pedagog Steve Bell på 60-talet, är berättandet som verktyg i lärandeprocessen. Genom historien har berättande varit människans viktigaste sätt att förmedla erfarenheter och kunskap. Det förutbestämda scenariot i en

storyline väcker elevernas nyfikenhet och engagemang, och blir motorn i lärandet.

Metoden, som tillämpas i skolor runt om i världen, bygger på en konstruktivistisk syn på kunskap. All information som vi ställs inför kopplas till våra tidigare lärdomar och upplevelser och måste integreras i vårt tidigare kunnande. Storylinemetoden utgår från vad barnen själva vet, och leder dem vidare mot det okända. Läraren ställer frågor och eleverna får artikulera vad de vet – och upptäcker då vilka kunskaper som fattas. Hur höll man maten färsk i antikens värld? Vilka färdmedel fanns till buds och hur tillverkades de?

Ett viktigt syfte är att utveckla elevernas sökande efter kunskap.